

Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb
odbor ekonomickej regulácie

Továrenská 7, P.O. BOX 40, 828 55 Bratislava 24

ROZHODNUTIE

**o určení metódy kalkulácie cien kolokácie
na regulovaných relevantných trhoch**

Reg. číslo: 61/OER/2018-123

Bratislava, 23. január 2018

Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb (ďalej len „úrad“) podľa § 12 ods. 3 písm. c), ods. 6 a § 23 v spojení s § 74 ods. 2 písm. b) zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o elektronických komunikáciách“) vydáva toto rozhodnutie, ktorým určuje metódu kalkulácie cien kolokácie na regulovaných relevantných trhoch.

Podnik, ktorý bol rozhodnutím úradu podľa § 18 ods. 1 zákona o elektronických komunikáciách určený za významný podnik na príslušnom regulovanom relevantnom trhu, ktorého súčasťou sú služby kolokácie, a ktorému bola uložená povinnosť cenovej regulácie za služby kolokácie je povinný pri stanovovaní cien za službu kolokácie na regulovanom relevantnom trhu vychádzať z adaptabilného modelu nákladov na kolokáciu, ktorý je súčasťou tohto rozhodnutia.

Predmetom regulácie podľa tohto rozhodnutia je cena za zriadenie a používanie fyzickej a vzdialenej kolokácie na regulovaných relevantných trhoch.

Kolokáciou sa rozumie poskytovanie samostatného fyzického priestoru a technického vybavenia potrebného na umiestnenie telekomunikačného zariadenia žiadateľa za účelom poskytovania služieb jeho koncovým užívateľom.

Fyzická kolokácia je forma kolokácie, pri ktorej významný podnik poskytne kolokačné miesto (fyzický priestor a technické vybavenie) nachádzajúce sa v kolokačnom priestore výhradne určenom na tento účel, v tej istej budove, v ktorej má významný podnik umiestnené aktívne sieťové zariadenia (optický rozvádzač, optický odovzdávací rozvádzač) tak, aby mal žiadateľ možnosť nainštalovať svoje telekomunikačné zariadenia nevyhnutné pre potreby poskytovania elektronických komunikačných služieb svojim koncovým užívateľom. Fyzická kolokácia je štandardnou formou poskytovania tejto služby.

Vzdialená kolokácia je forma kolokácie, pri ktorej má žiadateľ možnosť prístupu pomocou prepojenia (umiestneného v odovzdávacom rozvádzači) na kolokačnom mieste určenom významným podnikom na inom kolokačnom mieste, ako je kolokačné miesto nachádzajúce sa v kolokačnom priestore výhradne určenom na

účely fyzickej kolokácie. To znamená, že môže byť realizovaná buď v objekte alebo mimo objektu, v ktorom má významný podnik umiestnené zariadenia na poskytnutie veľkoobchodných služieb na regulovaných relevantných trhoch, ale mimo kolokačného priestoru pre fyzickú kolokáciu.

Významný podnik je povinný pri výpočte ceny kolokácie, t. j. ceny za vybudovanie kolokačného priestoru alebo miesta zabezpečiť, aby cena bola nákladovo orientovaná, to znamená, aby do ceny vstupovali iba nevyhnutné náklady potrebné na zriadenie, vybudovanie a technické vybavenie kolokačného priestoru alebo miesta. Súčasne musí umožniť, aby náklady na zriadenie a vybudovanie kolokačného priestoru alebo miesta neboli hradené jednorázovo v plnej výške prvým podnikom (žiadajúcim o kolokáciu) využívajúcim službu kolokácie. Kolokačným priestorom sa rozumie miestnosť v priestoroch prístupového bodu siete významného podniku, ktorá bola významným podnikom vybraná ako vhodná na poskytovanie služby kolokácie. Kolokačným miestom sa rozumie miesto určené na umiestnenie technológie žiadateľa za účelom odberu služby kolokácie. Prístupový bod siete významného podniku je miesto v sieti definované v referenčnej zmluve ako miesto poskytovania regulovanej služby.

Pre potreby použitia adaptabilného modelu nákladov na kolokáciu musia byť náklady členené na investičné náklady (náklady na úpravu a vybudovanie kolokačného priestoru a miesta, náklady na zaobstaranie súvisiacich zariadení, náklady na zaobstaranie kábla, náklady na obsadenie stavebných a technologických plôch a pozemkov), náklady na jednorazové služby (náklady na predbežné zisťovanie, podrobné zisťovanie, náklady na identifikáciu, výber a obhliadku kolokačného miesta, identifikáciu miesta prístupu, vypratanie miesta, presun zariadenia, inštaláciu súvisiacich zariadení), náklady na periodické opakované služby (náklady na sprevádzaný prístup do kolokačného priestoru, náklady na vydávanie povolení na vstup, náklady na testy a administratívne posúdenie zariadení).

Výpočet ceny za fyzickú alebo vzdialenú kolokáciu spolu so vstupnými údajmi do adaptabilného modelu nákladov je významný podnik prvýkrát povinný predložiť úradu najneskôr do 60 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Následne je významný podnik povinný predložiť výpočet ceny za kolokáciu na regulovaných relevantných trhoch spolu so vstupnými údajmi do adaptabilného modelu nákladov vždy do 30. júna nasledujúceho kalendárneho roka.

Úrad je podľa § 23 zákona o elektronických komunikáciách povinný tiež zabezpečovať, aby predpísané mechanizmy návratnosti nákladov a tvorby cien významného podniku podporovali investície významného podniku vrátane investícií do sietí novej generácie. Úrad preto prihliada na mieru investovania významným podnikom s uznaním primeranej návratnosti vloženého kapitálu a s tým spojených rizík špecifických pre konkrétny nový investičný sieťový projekt.

Do celkových nákladov na kolokáciu je významný podnik oprávnený započítať primeranú mieru návratnosti vloženého kapitálu.

Primeraná miera návratnosti vloženého kapitálu sa stanoví metódou váženého priemeru nákladov na kapitál (WACC - Weighted Average Cost of Capital) podľa nasledujúceho vzorca:

$$WACC \text{ pred zdanením} = \frac{Re}{(1-t)} * \frac{E}{(D+E)} + Rd * \frac{D}{(D+E)},$$

kde:

Re	náklady na vlastný kapitál,
t	sadzba dane z príjmov právnických osôb,
Rd	náklady na cudzí kapitál,
D	cudzí kapitál,
E	vlastný kapitál,
$\frac{E}{(D+E)}$	podiel vlastného kapitálu na celkovom kapitáli,
$\frac{D}{(D+E)}$	podiel cudzieho kapitálu na celkovom kapitáli.

Pri výpočte WACC sa vychádza z:

1. výpočtu nákladov na vlastný kapitál pomocou modelu oceňovania kapitálových aktív:

$$Re = Rf + \beta * (Rm - Rf) + SP,$$

kde:

Rf	výnosnosť bezrizikovej investície,
β	beta koeficient (ukazovateľ systematického rizika),
Rm	výnosnosť trhu,
SP	prirážka za veľkosť podniku publikovaná ročne v štúdiu Duff & Phelps: Valuation Handbook.

Výnosnosť bezrizikovej investície sa vypočíta ako aritmetický priemer z výnosov desaťročných slovenských štátnych dlhopisov, pričom pri výpočte sa použije ročný priemer z hodnôt, ktoré prislúchajú k poslednému obchodnému dňu jednotlivých štvrtrokov v danom roku.

Rozdiel medzi výnosnosťou trhu (návratnosťou trhového portfólia) a výnosnosťou bezrizikovej investície tvorí rizikovú prirážku trhu.

Pri stanovení rizikovej prirážky trhu sa vychádza z historického vývoja akciového trhu podľa štúdie Duff & Phelps: Valuation Handbook a použije sa hodnota rizikovej prirážky benchmarková sadzba 5%.

Koeficient beta (ukazovateľ systematického rizika) vyjadruje vzťah medzi výnosmi finančného trhu a očakávanými výnosmi daného portfólia akcií. Koeficient beta sa určí na základe analýzy akciových trhov porovnateľných podnikov v krajinách Európskej únie. V súlade s odporúčanou a bežne používanou metodikou pre výpočet WACC a v súlade s odporúčaním odborných poradcov (PricewaterhouseCoopers Advisory s.r.o.) je 10 podnikov dostatočne reprezentatívny počet. Kritériom pri výbere

podniku je efektívne poskytovanie služieb vo verejnej elektronickej komunikačnej sieti. Skupina porovnateľných podnikov pozostáva najmenej z desiatich podnikov, ktoré pôsobia na trhoch krajín Európskej únie. Kritériom pri výbere podniku je efektívne poskytovanie služieb vo verejnej elektronickej komunikačnej sieti. Pre každý podnik sa vykoná analýza mesačných zmien na akciovom trhu za posledných 5 rokov a analýza zmien trhových indexov. Následne sa vykoná regresná analýza pohybu cien na akciovom trhu a trhového indexu. Hodnota koeficientu beta sa upravuje k hodnote 1 vzhľadom na to, že podniky sú postupom času na trhu čoraz etablovanejšie a odolnejšie voči zmenám. Takto vypočítaný koeficient beta vyjadruje kapitálovú štruktúru daného podniku. Pre dokončenie výpočtu koeficientu beta musia byť jednotlivé koeficienty porovnateľných podnikov očistené od zadĺženia, ktoré sa uskutoční použitím vzorca Miller:

$$\beta_{aktíva} = \frac{\beta_{vlastný\ kapitál}}{\left(1 + \frac{D}{E}\right)},$$

kde:

$\frac{D}{E}$ miera zadĺženia vybraných podnikov,

Posledným úkonom je opätovné zadĺženie mediánu všetkých vypočítaných koeficientov beta mierou zadĺženia rovnajúcou sa cieľovej kapitálovej štruktúre významného podniku alebo odvetvia elektronických komunikácií pomocou vzorca:

$$\begin{aligned} & \beta_{vlastný\ kapitál\ podniku\ alebo\ odvetvia\ elektronických\ komunikácií} \\ & = (\text{medián } \beta_{aktíva}) * \left(1 + \text{medián } \frac{D}{E}\right), \end{aligned}$$

Pri výpočte sa používa prirážka za veľkosť podnikov, ktorá je závislá od veľkosti podniku (hodnoty vlastného imania) a zohľadňuje rozdielnu návratnosť akcií malých a veľkých podnikov z dlhodobého hľadiska, podľa štúdie Duff & Phelps: Valuation Handbook¹ a je odvodená od trhovej kapitalizácie spoločností kótovaných na americkej burze.

2. výpočtu nákladov na cudzí kapitál podľa vzorca:

$$R_d = R_f + M,$$

kde:

R_f výnosnosť bezrizikovej investície,
 M marža nad rámec výnosu bezrizikovej investície.

Marža nad rámec výnosu bezrizikovej investície sa vypočíta ako rozdiel aritmetických priemerov výnosov desaťročných euro-dlhopisov priemyselných výrobcov (s príslušným ratingom) a desaťročných vládnych dlhopisov Európskej únie vypočítaných ako aritmetický priemer hodnôt v danom roku. Marža nad rámec

• ¹ Valuation Handbook – U.S. Guide to Cost of Capital, publikácia je aktualizovaná ročne

výnosu vládnych dlhopisov Európskej únie je pripočítaná k výnosu bezrizikovej investície slovenských štátnych dlhopisov, čím sa vypočíta cena cudzieho kapitálu na slovenskom trhu.

3. cieľovej kapitálovej štruktúry, ktorá je vyjadrená vzorcom:

$$\frac{D}{D + E}$$

kde:

D cudzí kapitál,
 E vlastný kapitál.

Cieľová kapitálová štruktúra sa odvodí z analýzy skupiny porovnateľných podnikov pôsobiacich na európskom telekomunikačnom trhu, ktorá sa rovná hodnote mediánu ich kapitálovej štruktúry.

4. výšky sadzby dane z príjmov právnických osôb (t):

Výška sadzby dane z príjmov právnických osôb sa stanoví podľa aktuálnej sadzby dane v príslušnom kalendárnom roku.

Významný podnik uskutoční výpočet WACC a výpočet aj s výslednou hodnotou predloží úradu spolu s výpočtom ceny za kolokáciu.

Adaptabilný model nákladov na kolokáciu metodicky využíva dva odlišné prístupy na modelovanie nákladov. Na jednorazovo poskytované služby sa používa metóda kalkulácie nákladov prostredníctvom aktivít *Activity Based Costing* (ABC) a na modelovanie nákladov opakovaných a dlhodobo poskytovaných služieb sa využíva metóda priemerných dlhodobých prírastkových nákladov - *Long Run Average Incremental Cost* (LRAIC). Použitie týchto dvoch metód je odôvodnené rozdielnou povahou činností (jednorazové neopakovateľné a dlhodobo periodicky sa opakujúce činnosti), ktoré tvoria súbor služieb kolokácie.

Do prvej skupiny (jednorazovo poskytované služby) patria náklady, ktoré vznikajú v súvislosti s prípravou služby kolokácie a jej administratívou. Sú to služby ako predbežné zisťovanie, podrobné zisťovanie a obhliadka miesta kolokácie, prípadne aj zmena požiadaviek na kolokáciu, ďalej jednorazové práce spojené so zriadením kolokačného priestoru a miesta (výber miesta, vypratanie miesta, presun zariadenia, nepatria sem však stavebné práce spojené s úpravou, prípadne vybudovaním kolokačného priestoru, ktoré sú počítané oddelene), ďalej činnosti spojené s identifikáciou miesta prístupu, práce spojené s inštaláciou súvisiacich zariadení, hlavne inštalácia a pripojenie kábla na odovzdávacom rozvádzači (nepatria sem však náklady investičného charakteru na obstaranie kábla a ďalších voliteľných zariadení, ktoré sú počítané oddelene). Metódou ABC sú počítané aj náklady prevádzkových služieb, kam patrí hlavne sprevádzaný prístup do kolokačného priestoru, vydávanie povolení na vstup, testy zariadení a administratívne posúdenie zariadení. Definície vstupných parametrov sa nachádzajú v manuáli k adaptabilnému modelu nákladov na kolokáciu, ktorý je prílohou tohto rozhodnutia.

Do druhej skupiny nákladov modelovaných s využitím metódy LRAIC patria jednorazovo investované náklady, ktoré tvoria súčasť majetku významného podniku

a sú dlhodobé (opakovane) prenajímané spravidla za mesačný nájom. Patrí sem prenájom kolokačných priestorov/miest a prenájom kábla a súvisiacich zariadení (základných a voliteľných). Definície vstupných parametrov sa tiež nachádzajú v manuáli k adaptabilnému modelu nákladov na kolokáciu, ktorý je prílohou tohto rozhodnutia.

Pri výpočte nákladov sa vychádza z obstarávacích cien, inštalačných nákladov, doby životnosti, cenového vývoja a nákladov na kapitál (WACC). V prípade kolokačných plôch je základom na výpočet priemerná cena nájmu priemyselných plôch zvýšená o investície na úpravu kolokačných priestorov (obstarávacia cena). Prírastkom je v tomto prípade m², v prípade súvisiacich zariadení buď bm (u káblov) alebo jednotka zariadenia (napr. pri niektorých voliteľných prvkoch ako je UPS, klimatizácia a pod.). Pri výpočte investícií do kolokačných priestorov používa prístup modelovania top-down (mód 1), aj bottom-up (mód 2). Vo všetkých ostatných prípadoch je použitý prístup bottom-up.

V prípade, že fyzickú kolokáciu zriaďuje významný podnik vo vlastných priestoroch (v priestoroch vo vlastníctve významného podniku), cena vypočítaná pomocou adaptabilného modelu nákladov na kolokáciu je priemerná cena vrátane cien nájomného. Táto cena je platná pre celé územie Slovenskej republiky a významný podnik je povinný cenu zverejniť vo svojej referenčnej ponuke.

V prípade, že fyzickú kolokáciu zriaďuje významný podnik v priestoroch, ktoré nie sú v jeho vlastníctve, bude priemerná cena (vypočítaná pomocou adaptabilného modelu nákladov na kolokáciu a zverejnená v referenčnej ponuke) upravená o rozdiel medzi priemernou cenou za prenájom a skutočnou cenou za prenájom priestorov v danom mieste, pričom táto skutočnosť musí byť žiadateľovi známa vopred (pred podpísaním zmluvy).

Adaptabilný model nákladov na kolokáciu vrátane podrobnej špecifikácie vstupných údajov a prepočtových postupov a manuálu k modelu je uverejnený na internetovej stránke úradu: <https://www.teleoff.gov.sk/trh-c-3a-cenova-regulacia/>

Regulované relevantné trhy úrad vymedzil geograficky celým územím Slovenskej republiky, preto musia byť podmienky pre poskytovanie regulovaných veľkoobchodných služieb stanovené rovnako pre všetkých oprávnených poskytovateľov bez ohľadu na veľkosť alebo finančné zázemie a bez ohľadu na to, v ktorej časti územia sa má kolokácia uskutočniť. Tieto podmienky musia byť uvedené v referenčnej ponuke a zverejnené tak, aby mal k nim každý potenciálny oprávnený poskytovateľ prístup.

Významný podnik je povinný uplatňovať, a teda uverejniť v referenčnej ponuke cenu za fyzickú alebo vzdialenú kolokáciu, ktorá je priemernou cenou a platí pre celé územie Slovenskej republiky s výnimkou, ak sa kolokácia uskutočňuje v prenajatých priestoroch s cenou za prenájom rozdielnou ako je priemerná cena za prenájom priestorov.

Úrad na základe predložených vstupných údajov a výpočtu ceny fyzickej alebo vzdialenej kolokácie overí aplikovanie uloženej metódy kalkulácie cien. Významný podnik je na základe povinnosti regulácie cien a regulácie cien prístupu a prepojenia

podľa § 12 ods. 6 a § 23 zákona o elektronických komunikáciách povinný na žiadosť úradu preukázať, že ceny za ním poskytované služby obsahujú iba náklady nevyhnutne potrebné na poskytovanie fyzickej alebo vzdialenej kolokácie, a že do týchto cien neboli započítané aj tie náklady, ktoré s kolokáciou nesúvisia. Úrad tiež posúdi spôsob výpočtu WACC. Úrad môže vyzvať významný podnik, aby odôvodnil predložený výpočet ceny, prípadne jednotlivé vstupné údaje. Na základe overenia správnosti vstupných údajov a výsledkov kontrolného výpočtu úrad v súlade s § 12 ods. 6 zákona o elektronických komunikáciách cenu vypočítanú významným podnikom buď potvrdí, alebo mu v odôvodnených prípadoch rozhodnutím určí úpravu ceny.

V prípade, že fyzickú alebo vzdialenú kolokáciu zriaďuje významný podnik vo vlastných priestoroch (v priestoroch vo vlastníctve významného podniku), cena za kolokáciu vypočítaná pomocou adaptabilného modelu nákladov na kolokáciu je priemerná cena platná pre celé územie Slovenskej republiky. Túto cenu je významný podnik povinný účtovať až po schválení úradom podľa § 12 ods. 6 zákona o elektronických komunikáciách v oznámení o tom, že cena je vypočítaná v súlade s metódou kalkulácie cien, alebo podľa rozhodnutia o úprave ceny podľa § 12 ods. 6 zákona o elektronických komunikáciách. Takto potvrdená alebo upravená cena je maximálna cena, ktorú podnik môže účtovať.

V prípade, že fyzickú alebo vzdialenú kolokáciu zriaďuje významný podnik v prenajatých priestoroch, cena za kolokáciu potvrdená alebo upravená úradom bude zvýšená alebo znížená o rozdiel medzi priemernou cenou za prenájom a skutočnou cenou za prenájom priestorov v danom mieste, pričom táto skutočnosť musí byť žiadateľovi známa vopred (pred podpísaním zmluvy). Takto modifikovanú cenu je významný podnik povinný účtovať tak, ako mu ju úrad schváli podľa § 12 ods. 6 zákona o elektronických komunikáciách v oznámení o tom, že priemerná cena platná pre celé územie Slovenskej republiky bola upravená v súlade s týmto rozhodnutím. Pre účely overenia ceny úradom je významný podnik povinný predložiť úradu platnú nájomnú zmluvu s vlastníkom priestorov.

Nakoľko výpočet ceny pomocou metódy kalkulácie cien kolokácie zahŕňa všetky oprávnené náklady na fyzickú alebo vzdialenú kolokáciu, významný podnik nie je oprávnený účtovať v súvislosti s kolokáciou žiadne ďalšie poplatky. Ďalšie poplatky súvisiace s kolokáciou, ktoré nie sú zahrnuté vo výpočte ceny kolokácie pomocou modelu, sú prípustné len v nevyhnutnej miere, a to len v prípade požiadavky oprávneného poskytovateľa na zabezpečenie neštandardného riešenia kolokácie, ktoré je odlišné od riešenia kolokácie uvedenej v referenčnej ponuke.

Uložená metóda kalkulácie cien kolokácie napomôže rozvoju hospodárskej súťaže na súvisiacich maloobchodných trhoch širokopásmových služieb. Takáto forma cenovej regulácie zároveň obsahuje aj kompenzáciu za riziko spojené s daným typom investície, čím sa vytvorí regulačná istota podporujúca nové investície do optickej infraštruktúry. Zároveň prispieva k zmierneniu plytvania investičnými prostriedkami na multiplikovanie prístupových infraštruktúr viacerými podnikmi, čím sa efektívnejšou alokáciou investičných prostriedkov umožní rýchlejšie rozširovanie sietí novej generácie do ďalších oblastí Slovenskej republiky. Prehľadná nákladovo orientovaná cenotvorba umožní transparentné a nediskriminačné poskytovanie regulovaných veľkoobchodných služieb, čoho dôsledkom bude efektívnejšie

vynakladanie investícií, rýchlejšia návratnosť investícií a zníženie investičného rizika, čo v konečnom dôsledku napomôže stavu hospodárskej súťaže a prospechu koncových užívateľov na súvisiacich trhoch.

Uložená metóda kalkulácie cien zabezpečí, aby významný podnik nemohol požadovať za poskytovanie služby kolokácie neprimerane vysoké ceny. Podľa názoru úradu sa cenovou reguláciou zriadenia kolokačného priestoru, resp. miesta, vyriešia potenciálne problémy pri budovaní kolokačného priestoru, resp. miesta. Cena za službu kolokácie môže zahŕňať len tie náklady, ktoré súvisia so službou kolokácie. Uplatňovanie metódy LRAIC vydanej v súlade s Odporúčaním komisie z 20. septembra 2010 o regulovanom prístupe k prístupovým sieťam novej generácie (NGA) zabezpečí nákladovú orientáciu cien účtovaných významným podnikom. Cieľom cenovej regulácie zriadenia fyzickej a vzdialenej kolokácie je odstránenie nezaujmu o službu kolokácie zo strany alternatívnych operátorov.

Návrh rozhodnutia úradu, ktorým sa určuje metóda kalkulácie cien kolokácie na regulovaných relevantných trhoch bol predmetom národných aj nadnárodných konzultácií. Európska komisia sa k návrhu vyjadrila v Rozhodnutí komisie č.: SK/2016/1942 a nevzniesla k návrhu žiadne pripomienky. Takisto ostatné zainteresované strany nepredložili voči návrhu rozhodnutia žiadne pripomienky.

Nadobudnutím právoplatnosti tohto rozhodnutia sa končí platnosť „Rozhodnutia úradu zo dňa 30. mája 2013, ktorým sa určuje metóda kalkulácie cien kolokácie pri poskytovaní veľkoobchodného fyzického prístupu poskytovaného prostredníctvom infraštruktúry na pevnom mieste v sieti významného podniku“, „Rozhodnutia úradu zo dňa 30. septembra 2013, ktorým sa určuje metóda kalkulácie cien kolokácie pri poskytovaní veľkoobchodného širokopásmového prístupu prostredníctvom technológie xDSL a FTTx“ a „Rozhodnutia úradu zo dňa 12. júla 2012, ktorým sa určuje metóda kalkulácie cien kolokácie pri poskytovaní prístupu k veľkoobchodným ukončovacím časťami prenajatých okruhov, ktoré spájajú koncové body siete s bodom prepojenia“.

Poučenie

Toto rozhodnutie je konečné. Na jeho preskúmanie je príslušný krajský súd Slovenskej republiky.

Mgr. Ing. Ivan Martyák
riaditeľ odboru ekonomickej regulácie

Neoddeliteľnými prílohami k tomuto rozhodnutiu sú:

Príloha č. 1 - Adaptabilný model nákladov na kolokáciu

Príloha č. 2 - Popis modelu a manuál pre stanovenie vstupných údajov